

Jelenségnaptár

1998. március (JD 2450874–904)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap elején még csak fél, a közepén már másfél órával nyugszik a Nap után. Ekkor az esti szürkületben látható a nyugati horizont fölött, 20-án legnagyobb keleti kitérésben, 19°-ra a Naptól.

Vénusz. Egész hónapban két órával kel a Nap előtt, a hajnali, délkeleti égen látható. 27-én van legnagyobb nyugati kitérésben, 47°-ra a Naptól.

Mars. A hónap elején még megkereshető az esti szürkületben, a Halak csillagképben. A hó végén már csak háromnegyed órával nyugszik a Nap után.

Jupiter. Helyzete megfigyelésre nem kedvező.

Szaturnusz. A hó elején három, a végén már csak egy órával nyugszik a Nap után. Az esti órákban még megkereshető a Halak csillagképben.

Uránusz, Neptunusz. A hó végén két órával kelnek a Nap előtt. Hajnalban ismét felkereshetők a Bak csillagképben.

Érdekes bolygó-együttállás az esti szürkületben!

Március második hetében (9–15-e között) a Szaturnusz, a Mars és a Merkúr „csoportosulását” figyelhetjük meg. 11-én 15:00 UT-kor a Merkúr 1°11'-cel É-ra látható a Marstól.

Március 13.: Részleges holdfogyatkozás a félárnyékban (házánkból részben látható). Belépés a félárnyékba: 02:14 UT, a fogyatkozás közepe: 04:20 UT, kilépés a félárnyékból: 06:26 UT. A Hold 05:13 UT-kor nyugszik. A fogyatkozás nagysága: 0,735.

A tavaszi napéjegyenlőség időpontja:
március 20. 19:55 UT

A nyári időszámítás várható kezdete:
március 29. 01:00 UT

Holdfázisok

05. 08:41 UT Első negyed
13. 04:34 UT Telehold
21. 07:38 UT Utolsó negyed
28. 03:14 UT Újhold

Mira és SRA maximumok

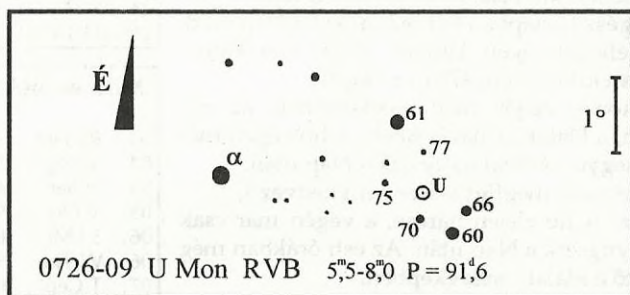
03.	RS Her	7,9	VA 6
04.	V Peg	8,7	
04.	U Ser	8,5	VA 3
05.	V Ori	9,4	
06.	S LMi	8,6	VA 9
06.	W Tau	9,9	VA 11
07.	T Cep	6,0	VA 8
09.	V Dra	9,9	VA 1
09.	R Sgr	7,3	VA 3
10.	S Her	7,6	VA 6
11.	Z Aql	9,0	VA 11
11.	SS Cas	9,8	VA 11
11.	V Vir	8,9	VA 4
13.	V CVn	6,8	VA 9
15.	UV Aur	9,8	VA 9
15.	R Lac	9,1	VA 5
17.	R Aur	7,7	VA 2
17.	T Cam	8,0	VA 11
23.	R Cet	8,1	VA 3
24.	T CVn	9,6	VA 10
25.	T Hya	7,8	
27.	X Peg	9,4	VA 16
29.	SS Her	9,2	VA 5
30.	Z Cet	8,9	VA 15

Márciusi mély-ég ajánlat: a Gemini és a Canis Major nem Messier-objektumai

Az észlelések beküldési határideje minden hónap 6-a!

A hónap változója: U Monocerotis

E havi ajánlatunkban a téli ég legfényesebb, míg az egész ég második legfényesebb RV Tauri típusú változója, az U Mon szerepel. $5^m,5$ és $8^m,0$ között változva átlagosan 45,8 naponta bekövetkező minimumokkal éppen elmarad a nyári ég *sztárja*, az R Sct mögött. Ahogy a pulzációs változásokat mutató RV Tauri típusú csillagoknál szokásos, a pulzációs periódus a formális, minimumtól minimumig terjedő periódus kétszerese, azaz 91,6 nap. Mint RVB altípusba tartozó csillag, hosszú távú átlagfényesség-változásokat mutat 1000 nap körüli karakterisztikus idővel, amelyek jelenleg éppen olyan fázisban vannak, hogy mély, közel $8^m,0$ -s minimumokat figyelhetünk meg hathetente. Éppen ennek a rövid félperiódusnak köszönhetően már 2–3 naponta érdemes a csillagot felkeresni, hiszen szerencsés fényváltozási fázisban elkapva már ennyi idő alatt is észrevehetjük halványodását, vagy fényesedését. A mellékelt térkép a Változócsillag Atlasz 6. füzetéből származik.

Észleljük az 55P/Tempel-Tuttle-üstökösöt!

Az előzetes várakozásokkal szemben a Leonida-meteorraj szülőüstököse, a 33 évente visszatérő Tempel-Tuttle-üstökös átlépte a binokulárral való láthatóság határát. Így sokan felkereshetik ezt a történelmi üstökösöt, melynek apró szilánkjai az emberiség történetének legnagyobb meteorzárórait produkálták. A kométa nem is oly régen, a 14. század előtt sokkal fényesebb volt, mint mostanság, ám amióta 1366-ban — kínai csillagászok megfigyelései szerint kettéhasadt —, abszolút fényessége alaposan megfogyatkozott. Éppen ezért csak 1699-ben és 1865-ben volt vizuálisan is megfigyelhető. Legközelebbi visszatérésére 2031-ben, a mostaninál sokkal rosszabb láthatóság mellett kerül sor, így mindenkit biztatunk arra, hogy nézze meg ezt a különleges üstökösöt, melynek darabjai remélhetőleg milliószám fognak elégni Földünk légkörében 1999. november 18-án, a hajnali órákban.

Dátum	RA (2000)	D	E	mv
02.10.	01 ^h 16 ^m ,5	+19°02'	64°	8 ^m ,1
02.12.	01 16,0	+17 27	61	8,1
02.14.	01 15,5	+16 02	59	8,2
02.16.	01 15,1	+14 47	56	8,2
02.18.	01 14,8	+13 40	53	8,2
02.20.	01 14,5	+12 40	51	8,3
02.22.	01 14,2	+11 45	49	8,3
02.24.	01 13,9	+10 55	46	8,4
02.26.	01 13,7	+10 08	44	8,5
02.28.	01 13,5	+09 26	41	8,4
03.02.	01 13,2	+08 46	39	8,6

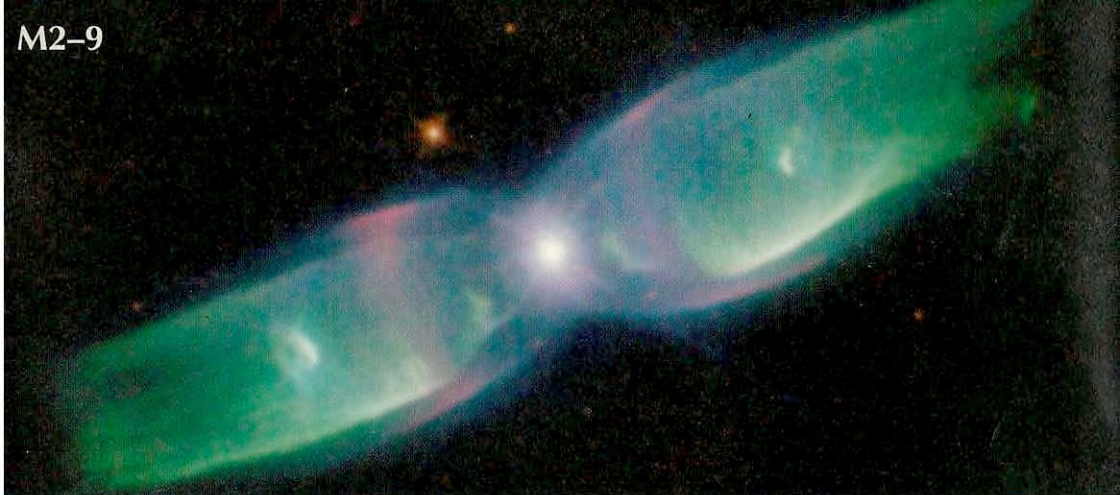
Fent balra: a Palomar 2 jelű gömbhalmaz 1998. január 6-án. Jobbra: a Palomar 3 jelű gömbhalmaz 10 perces expozícióval, 1998. január 7-én.

Lent balra: az 1992 BF jelű, aten-típusú földsúroló kisbolygó 10 perces expozícióval. Az felvétel idején az aszteroida látszólagos mozgása elérte a $2,6'$ -et óránként, fényessége kb. 18^m volt. Jobbra: a 103P/Hartley 2 üstökös 1998. január. 6-án 16:24 UT-kor, 3 perc expozícióval.

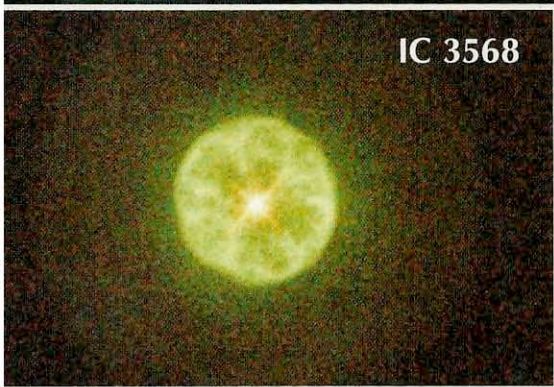
A képeket az MTA CSKI piszkéstetői 60 cm-es Schmidt-távcsövére szerelt CCD kamerával Kiss László és Sárnecky Krisztián készítette.

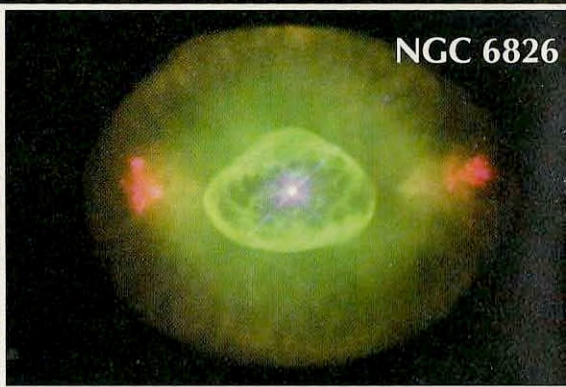
M2-9

IC 3568

NGC 6826

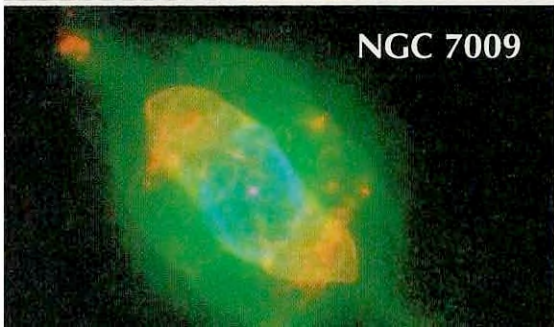
NGC 3918

Hubble 5

NGC 7009

NGC 5307

